

mgr SZUDRA Paweł,
Zakład Zarządzania Strategicznego, Wydział Ekonomii i Zarządzania
Uniwersytet Zielonogórski

**Analiza i ocena atrakcyjności miast regionu lubuskiego
– diagnoza strategiczna rozwoju regionalnego systemu innowacyjnego**

*„Trzeba wykryć absolutny początek wiedzy
– odporny na krytykę”
Kartezjusz*

Streszczenie: Artykuł zawiera analizę i ocenę atrakcyjności regionu lubuskiego przeprowadzoną za pomocą metodologii Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową. Badane cechy analizy są istotnymi składnikami regionalnego systemu innowacyjnego. Wyniki przeprowadzonej analizy mają zasadnicze znaczenie w kształtowaniu regionalnego systemu innowacyjnego oraz stanowią źródło wiedzy gospodarczej z zakresu poziomu rozwoju regionalnego miast.

Wstęp

W dobie kształtowania konkurencyjności i innowacyjności regionów wzrasta znaczenie myślenia strategicznego. Regionalne Strategie Innowacji wskazują na kierunki rozwoju regionów oraz podział celów. Istotą opracowania tych strategii jest kształtowanie czynników wiedzy i innowacyjności odpowiedzialnych za działanie motorów wywołujących realizację zadań wynikających z budowy konkurencyjnego regionu. Kształtowanie czynników wiedzy i innowacyjności wymaga funkcjonowania regionu w sprawnym systemie innowacyjnym.

1. Uwarunkowania rozwoju regionalnych systemów innowacyjnych

Regionalnym systemem innowacyjnym jest zbiór firm i instytucji wzajemnie powiązanych w danym terytorium działającym w procesie innowacji i postępu technicznego w gospodarce.¹ Zatem sprawny regionalny system innowacyjny to system otwarty, w którym

¹ Markowski T., Zarządzanie rozwojem miast. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1999, s. 108.

zachodzą sprzężenia zwrotne samoorganizujące system. Zadaniem tych sprzężeń zwrotnych regionalnych systemów innowacji jest przepływ informacji między elementami regionu w celu określenia poziomu tworzenia się innowacji na danym obszarze.

Wynikiem działania sprzężenia zwrotnego jest między innymi diagnoza strategiczna rozwoju regionalnego systemu innowacyjnego. Istotą diagnozy rozwoju regionalnych systemów innowacyjnych jest określenie potrzeb wynikających z odchyleń między wskaźnikami uwarunkowań społeczno – kulturowych, czyli składnikami regionalnego systemu innowacyjnego.² Uwarunkowania społeczno – kulturowe stanowią zbiór cech stanu istniejącego oraz podjęte decyzje, które sprzyjają bądź utrudniają osiągnięcie celów rozwoju w zakresie społeczno - kulturowym³. Diagnoza rozwoju regionalnego systemu innowacyjnego jest niezbędna jako narzędzie kontroli działań oraz strategiczna mapa poziomu rozwoju regionu.

2. Analiza i ocena atrakcyjności miast regionu lubuskiego

W celu przeprowadzenia badań nad atrakcyjnością miast wykorzystano metodę rankingową zaproponowaną przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową.⁴ Badaniom poddane zostały cechy o charakterze społeczno – kulturowych dotyczących m. in. chłonności rynku, kosztów działalności, infrastruktury techniczno – ekonomicznej, dostępności komunikacyjnej, jakości rynku pracy, klimatu społecznego, kultury i sztuki, atrakcyjności turystyczno – promocyjnej. Następnie obliczono wskaźnik syntetyczny atrakcyjności inwestycyjnej dla miast w województwie lubuskim oraz wskaźnik syntetyczny atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubuskiego. Dla potrzeb obliczeniowych ustalono cztery klasy atrakcyjności: A, B, C i D:

- klasa „**A**” - oznacza najwyższą atrakcyjność ,
- klasa „**B**” - oznacza średnią atrakcyjność (trend rosnącej konkurencyjności),
- klasa „**C**” - oznacza średnią atrakcyjność (trend malejącej konkurencyjności),
- klasa „**D**” - oznacza najniższą atrakcyjność .

Podstawą tej analizy jest ocena zbiorowości miast o największej liczbie ludności w województwie lubuskim, obrazująca chłonność rynku, dostępność infrastruktury technicznej i społecznej, możliwość edukacyjne, poziom rozwoju przedsiębiorczości oraz budżety gmin.

² Markowski T., Zarządzanie rozwojem ..., s. 108.

³ Do uwarunkowań społeczno – kulturowych zaliczamy m.in. kryteria demograficzne, ekonomiczne, prawne, edukacyjne, technologicznym, geograficznym, kultury, sztuki i nauki.

⁴ Budner W., Lokalizacja przedsiębiorstw. Poznań: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, 2003.

Zestawienie cech i wskaźników poddanych analizie atrakcyjności:

1. Chłonność rynku

- 1.1 powierzchnia miasta (w 10 km²),
- 1.2 ludność (na 10000 osób),
- 1.3 dochód miasta (na 1000 osób).

2. Infrastruktura techniczna

- 1.1 oczyszczalnie ścieków (w dam³/rok) na 1000 osób,
- 1.2 sieć gazu (km/10 osób).

3. Infrastruktura biznesu i otoczenia

- 1.1 sklepy (na 1000 osób)
- 1.2 jednostki gospodarcze (na 1000 osób),
- 1.3 instytucje pośrednictwa finansowego (na 1000 osób).

4. Dostępność komunikacyjna

- 1.1 placówki usług telekomunikacyjnych (na 100 osób),
- 1.2 drogi publiczne gminne (na 100 km).

2. Jakość rynku pracy

- 2.1 osoby z wyższym wykształceniem (liczba na 1000 osób),
- 2.2 pracujący (liczba na 1000 osób).

3. Klimat społeczny

- 3.1 saldo migracji na pobyt stały,
- 3.2 przyrost naturalny.

4. Kultura i sztuka

- 4.1 księgozbiór na 10000 osób,
- 4.2 muzea na 10 osób.

5. Atrakcyjność turystyczno - promocyjna

- 5.1 hotele na 10 osób,
- 5.2 liczba wywołań w przeglądarce internetowej („miasto, województwo lubuskie”) na wywołanych 100 stron WWW.

W tabeli 1 umieszczono etap pierwszy analizy atrakcyjności, tj. dane cech dla obliczenia wskaźnika syntetycznego atrakcyjności inwestycyjnej dla poszczególnych miast województwa lubuskiego.

Tabela 1.

Zestawienie danych statystycznych dla cech poddanych analizie atrakcyjności

	Gorzów Wlkp.	Międzyrzecz	Nowa Sól	Świebodzin	Zielona Góra	Zagań	Zary	Średnia
1								
1.1	8,6	1	2,2	1,1	5,8	4	3,3	4,125
1.2	12,5	1,9	4,1	2,2	11,5	2,7	3,9	5,725
1.3	2,2	2,4	1,5	2,2	2,2	1,6	1,6	2,5875
	23,3	5,3	7,8	5,5	19,5	8,3	8,8	10,6875
2								
2.1	5,3	0,7	1,4	1,1	6,2	1,3	5,6	3,575
2.2	28	1,1	6,1	5,7	18,5	6,4	7,1	9,9875
	33,3	1,8	7,5	6,8	24,7	7,7	12,7	6,854167
3								
3.1	1,7	0,3	0,5	0,4	1,7	0,5	0,6	1,5875
3.2	16,1	2,3	3,8	3,2	15,1	3,1	4,9	6,9375
3.3	0,8	0,09	0,1	0,09	0,7	0,08	0,15	5,175
	18,6	2,69	4,4	3,69	17,5	3,68	5,65	5,175
4								
4.1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,9875
4.2	1,27	0,3	0,34	0,17	1,22	0,28	0,56	1,3925
	1,47	0,4	0,44	0,27	1,42	0,38	0,66	3,126667
5								
5.1	13,4	1,5	2,9	1,9	17,5	2,9	2,1	6,15
5.2	34,1	4,2	8,2	7,7	34,6	4,4	10,2	17,06667
	47,5	5,7	11,1	9,6	52,1	7,3	12,3	19,075
6								
6.1	-53	-32	-206	-59	168	39	189	6,625
6.2	121	16	-11	6	121	-34	-30	24,5
	68	-16	-217	-53	289	5	159	12,70833
7								
7.1	39,8	7,4	13,5	7,2	43,3	12	11,6	17,725
7.2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0	0,95
	39,9	7,5	13,6	7,3	43,4	12,1	11,6	8,558333
8								
8.1	0,5	0	0,2	0,1	0,5	0,2	0,3	1,1
8.2	0,4	0,15	0,51	0,46	2,82	0,07	0,22	1,45375
	0,9	0,15	0,71	0,56	3,32	0,27	0,52	3,184583

Źródło: opracowanie własne na podstawie banku danych <http://stat.gov.pl/lubuskie>

Następnie przyporządkowano cechom wartości syntetyczne – tabela 2.

Tabela 2.
Ustalenie syntetycznych wskaźników cech

	Gorzów Wlkp.	Międzyrzecz	Nowa Sól	Świebodzin	Zielona Góra	Żagań	Żary	Średnia
1	A	D	B	C	A	B	B	
1.1	8,6	1	2,2	1,1	5,8	4	3,3	4,125
1.2	12,5	1,9	4,1	2,2	11,5	2,7	3,9	5,725
1.3	2,2	2,4	1,5	2,2	2,2	1,6	1,6	2,5875
	23,3	5,3	7,8	5,5	19,5	8,3	8,8	10,6875
2	A	D	C	C	B	C	B	
2.1	5,3	0,7	1,4	1,1	6,2	1,3	5,6	3,575
2.2	28	1,1	6,1	5,7	18,5	6,4	7,1	9,9875
	33,3	1,8	7,5	6,8	24,7	7,7	12,7	6,854167
3	A	D	C	C	A	C	B	
3.1	1,7	0,3	0,5	0,4	1,7	0,5	0,6	1,5875
3.2	16,1	2,3	3,8	3,2	15,1	3,1	4,9	6,9375
3.3	0,8	0,09	0,1	0,09	0,7	0,08	0,15	5,175
	18,6	2,69	4,4	3,69	17,5	3,68	5,65	5,175
4	A	B	B	C	A	B	A	
4.1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,9875
4.2	1,27	0,3	0,34	0,17	1,22	0,28	0,56	1,3925
	1,47	0,4	0,44	0,27	1,42	0,38	0,66	3,126667
5	B	D	C	C	A	C	C	
5.1	13,4	1,5	2,9	1,9	17,5	2,9	2,1	6,15
5.2	34,1	4,2	8,2	7,7	34,6	4,4	10,2	17,06667
	47,5	5,7	11,1	9,6	52,1	7,3	12,3	19,075
6	B	C	D	D	A	B	A	
6.1	-53	-32	-206	-59	168	39	189	6,625
6.2	121	16	-11	6	121	-34	-30	24,5
	68	-16	-217	-53	289	5	159	12,70833
7	A	C	B	C	A	B	B	
7.1	39,8	7,4	13,5	7,2	43,3	12	11,6	17,725
7.2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0	0,95
	39,9	7,5	13,6	7,3	43,4	12,1	11,6	8,558333
8	B	C	B	B	A	B	B	
8.1	0,5	0	0,2	0,1	0,5	0,2	0,3	1,1
8.2	0,4	0,15	0,51	0,46	2,82	0,07	0,22	1,45375
	0,9	0,15	0,71	0,56	3,32	0,27	0,52	3,184583
KLASA	A	C	B	C	A	B	B	

Źródło: opracowanie własne na podstawie banku danych <http://stat.gov.pl/lubuskie>

Wyniki przeprowadzonej oceny atrakcyjności województwa lubuskiego obrazują atrakcyjność i konkurencyjność miast według lokalizacji.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że w województwie lubuskim w sposób następujący kształtuje się atrakcyjność poszczególnych miast (aneks):

- miasta o najwyższej klasie atrakcyjności, czyli **A**, to **Gorzów Wielkopolski** i **Zielona Góra**,

- miasta o średniej klasie atrakcyjności i wzrastającej konkurencyjności – **B** to: **Nowa Sól, Żary i Żagań,**
- miasta o średniej klasie atrakcyjności – **C** to: **Międzyrzecz i Świebodzin.**

Zakończenie

Podsumowując wyniki przeprowadzonej analizy rankingowej największych miast w województwie lubuskim możemy podjąć kierunki zmierzające do kształtowania regionalnego systemu innowacyjnego oraz określić poziom rozwoju regionalnego miast. Zatem możemy określić potrzeby w finansowaniu działań zmierzających do budowy regionu konkurencyjnego. Przeprowadzoną w artykule analizę atrakcyjności miast można zaproponować jako jedno z narzędzi diagnozy strategicznej regionalnego systemu innowacyjnego.

Regionalne Strategie Innowacji określają kierunki budowy regionalnych systemów innowacyjności natomiast zadaniem diagnozy strategicznej rozwoju regionalnego systemu innowacyjnego jest określenie lokalizacji centrów innowacji w regionie oraz ocenę potrzeb w przyszłych planach finansowych. Regionalne Strategie Innowacji tworzą regionalne sieci innowacji co skłania do określenia regionu konkurencyjnego jako region, w której poziom wiedzy pozwala na wytworzenie strukturalnej przewagi i skomercjalizowaniu wytworów regionu.⁵

Bibliografia

Budner W., Lokalizacja przedsiębiorstw. Poznań: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, 2003.

Kalinowski T. (red.), Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2005. Gdańsk: Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2005.

Markowski T., Zarządzanie rozwojem miast. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1999.

Strahl D. (red.), Metody oceny rozwoju regionalnego. Wrocław: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, 2006.

⁵ Markowski T., Zarządzanie rozwojem ..., s. 109.

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Klasy atrakcyjności miast województwa lubuskiego

